

Anti-pestprotocol
2026 - 2027

Inleiding	3
Verantwoording anti-pestprotocol	4
Doelstelling	4
Wat is pesten?	4
Soorten pesten	5
Cyberpesten	5
Verschillende rollen bij pesten	5
Preventie	8
Pedagogisch klimaat	8
Preventieactiviteiten	9
Signaleren van pestgedrag	10
Signaleren via observaties	10
Signaleren via screening	10
Signalen van de leerling	10
Signalen van de ouders	10
Vijfsporenaanpak van het pestgedrag	11
Borging	12
Slotbepaling	14
Bijlage 1: Stappenplan	15
Bijlage 2: Leidraden voor gesprekken	17
Leidraad bij directe signalering pesten: als/dan	17
Leidraad gedragsafspraken met klas/leerlingen	18
Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling	19
Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest	20

Inleiding

Gymnasium Novum vindt een sterk sociaal klimaat waarin leerlingen zich veilig en gewaardeerd voelen erg belangrijk. Schoolwaarden als respect, tolerantie en interesse gaan niet samen met pestgedrag. Dit anti-pestprotocol beoogt dan ook door samenwerking mogelijk pestgedrag bij leerlingen aan te pakken. Hiermee wil het Novum het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van onze leerlingen optimaliseren.

Dit anti-pestprotocol fungeert preventief en biedt tegelijkertijd een handvat in verschillende pestsituaties. Het maakt onderdeel uit van het Schoolveiligheidsplan.

Dit protocol is opgebouwd uit meerdere onderdelen. Het eerste onderdeel is een verantwoording waarin duidelijk wordt wat we onder pesten verstaan en met welke vormen van pesten school te maken heeft. Vervolgens wordt er besproken welke preventieve maatregelen er worden ingezet tegen pesten, wat we belangrijk vinden in het pedagogische klimaat en op welke manier dit zowel binnen als buiten de lessen wordt vormgegeven. Ten derde komt in dit protocol naar voren op welke wijze pesten gesignaleerd kan worden. Ook wordt het stappenplan van het anti-pestprotocol beschreven. Hierin komen de verschillende fases samen en staat er stap voor stap beschreven wat de school doet met betrekking tot pesten. Tot slot wordt er weergegeven hoe dit protocol geborgd wordt binnen de school, waarbij aandacht is voor zowel borging als de landelijke normen waaraan een anti-pestprotocol hoort te voldoen.

Verantwoording anti-pestprotocol

Doelstelling

Gymnasium Novum is een modern gymnasium voor leergierige en ambitieuze leerlingen, gebaseerd op respect, tolerantie en interesse voor elkaar. Elk kind, ongeacht afkomst, geloof, politieke of sociale achtergrond moet zich op het Novum gekend en gewaardeerd weten. Elke levensvisie en geloofsovertuiging, die deze waarden in zich bergt, wordt op school gerespecteerd en geaccepteerd. We werken samen met de leerlingen aan onze school en we blijven streven naar een veilig en inclusief schoolklimaat voor al onze leerlingen. Leerlingen en personeel van het Novum hebben respect voor elkaar, voor anderen en hun opvattingen. Het is vanzelfsprekend dat Gymnasium Novum pesten niet tolereert en daarom een anti-pestbeleid en een anti-pestprotocol heeft.

Dit anti-pestprotocol wil eraan bijdragen dat leerlingen zich op Gymnasium Novum veilig en geaccepteerd voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het doel is ook het voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen duidelijkheid te geven.

Wat is pesten?

Pesten is een belangrijke uitdaging voor vrijwel iedere school. We spreken van pesten als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd, gekleineerd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en mogelijk zeer bedreigend. Een klimaat waarin gepest wordt heeft invloed op alle aanwezigen, met vervelende gevolgen voor slachtoffers, daders en omstanders, en ook voor de sfeer in de klas en op school. Pestgedrag moet dan ook serieus worden genomen.

Het is belangrijk om duidelijk onderscheid te maken tussen pesten en plagen. Plagen is niet systematisch, heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat en wordt door niemand als bedreigend of echt vervelend ervaren. Er is sprake van gelijkwaardigheid tussen de partijen. Door elkaar op deze manier uit te dagen kunnen leerlingen met conflicten leren omgaan: een sociale vaardigheid die van pas kan komen bij conflicthantering.

Tussen plagen en pesten loopt een grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Het is pesten als plagen een probleem wordt. Degene die het ondergaat, is degene die bepaalt wanneer het van plagen pesten is geworden. Hij bepaalt wat gewenst of acceptabel is en wat niet meer. Wat voor de één een vorm van ongewenst gedrag is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Het is pas een probleem als je er samen niet meer uit komt. Pesten is systematisch en wordt als bedreiging ervaren. De pester speelt de baas, de gepeste is niet meer in staat voor zichzelf op te komen en ondervindt nadelige gevolgen. Dan moet er snel iets gebeuren.

Soorten pesten

Pesten kan allerlei vormen aannemen. In onderstaande opsomming staan voorbeelden die mogelijk als pesten beschouwd kunnen worden. Uiteraard is dit geen uitputtende lijst.

- **Verbaal:** Schelden, belachelijk maken, uitslachten, een bijnaam geven op basis van persoonlijke of lichaamskenmerken of een voorval;
- **Fysiek:** Trekken, duwen, schoppen, slaan, spugen, laten struikelen, krabben, bijten, aan de haren trekken, seksuele intimidatie;
- **Intimidatie:** Het dreigen met geweld, opjagen of achterna lopen, opsluiten, in de val laten lopen;
- **Isolatie:** Het uitsluiten van een klasgenoot door voortdurend duidelijk te maken dat hij/zij niet gewenst is, niet laten deelnemen aan groepsopdrachten, doodzwijgen of roddelen met anderen over de gepeste;
- **Stelen of vernielen van bezittingen:** Afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen;
- **Discriminatie:** Mensen anders behandelen, achterstellen of uitsluiten op basis van op basis van verschillende persoonlijke en/of lichaamskenmerken;
- **Afpersing:** Dwingen om geld of spullen af te geven, afdwingen om iets te doen voor de pestende leerling, via sociale media onder druk zetten, onder druk versturen en/of (dreigen te) posten van online (seksueel getinte) foto's/video's .

Cyberpesten

Cyberpesten of digitaal pesten is pesten via telefoon, tablet of computer; via WhatsApp, Instagram, Snapchat, TikTok, etc. Het gaat hier om het verspreiden van negatieve berichten over of tegen een persoon of het ongewenst plaatsen van foto's of video's van de gepeste persoon. Digitaal pesten is niet zo onzichtbaar als velen denken. Vaak is het ook in de klas of op school op te merken aan de manier waarop iemand behandeld wordt. Leerlingen zitten veelal met elkaar in groepsapps of volgen elkaars sociale media. Er is vaak een relatie tussen online en offline pesten. In eerste instantie zijn de ouders verantwoordelijk voor een juiste digitale etiquette, maar omdat cyberpesten ook het welbevinden van leerlingen op school beïnvloedt, trekken we graag samen met de ouders op om het pesten te stoppen. Meer informatie over cyberpesten en hoe daarmee omgegaan kan worden is te vinden in [dit document](#).

Verschillende rollen bij pesten

Pesten is een groepsprobleem. In iedere groep waarin wordt gepest zijn verschillende rollen te onderscheiden die ervoor zorgen dat het pesten ontstaat, in stand wordt gehouden, verergert of vermindert. In onderstaande opsomming staan voorbeelden van de verschillende rollen die een leerling aan kan nemen wanneer er sprake is van pestgedrag.

De pester

De pester is degene die het initiatief neemt tot het pesten. Pesters zijn of lijken soms populair en geliefd bij andere leerlingen in de groep. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag, terwijl ze van binnen vaak onzeker zijn. Ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want

wie meedoet, loopt de minste kans om zelf slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er in hun ogen immers om gepest te worden. Daarnaast hebben pesters soms ook een positieve blik op het gebruik van geweld.

Er zijn verschillende mogelijke oorzaken die ten grondslag kunnen liggen aan het pestgedrag:

- Een vaak gevoelde anonimiteit ("ik besta niet"); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep kan hij zich belangrijker maken door een ander te kleineren;
- Het moeten spelen van een niet-passende rol;
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; iemand is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is;
- Spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of onder het niveau presteren);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie;
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde;
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers;
- Verveling;
- Niet kunnen omgaan met winst en verlies.

Wat de oorzaak ook is en hoe triest bepaalde zaken ook kunnen zijn, pestgedrag wordt door ons niet getolereerd. Het is onacceptabel en er wordt tegen opgetreden. Dat wil overigens niet zeggen dat we geen zorgplicht ten aanzien van de pester voelen; als een persoonlijk onderliggend probleem het pestgedrag veroorzaakt, zullen we passende ondersteuning bieden.

De gepeste

De gepeste of het slachtoffer is degene die gepest wordt en het doelwit is van de pesterijen. Een leerling die wordt gepest, praat er thuis of op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte en/of angst;
- Angst dat de ouder(s) met iemand van school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat hij/zij niet mag klikken.

Ook als een gepeste leerling dit niet verbaal uit, kunnen er signalen zijn die uitnodigen tot een gesprek met de leerling op school en/of thuis. Denk hierbij aan:

- Niet meer naar school willen;
- Thuis niet meer over school vertellen;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen uitgenodigd worden (terwijl dit eerder wel gebeurde);
- Slechtere schoolresultaten;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn, buikpijn, blauwe plekken op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries;
- Verjaardag niet willen vieren;

- Niet alleen een boodschap durven doen of niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures veroorzaken om niet naar school te hoeven.

De meeloper of aanmoediger

De meeloper of aanmoediger is een leerling uit de groep rond de pester, die zelf actief meedoet met het pesten. Als de pester begint, moedigt de meeloper de pester aan om dit pestgedrag vaker te laten zien. Het kan zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Het kan ook zijn dat ze dit gedrag laten zien uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen. Anderen zien het pesten als een spel en doen daarom mee. Meelopers zijn zich lang niet altijd bewust van het negatieve effect van hun gedrag.

De buitenstaander

De buitenstaander wil niets met het pesten te maken hebben en distantieert zich van het pestgedrag. Veel leerlingen hebben er last van als iemand gepest wordt, maar ze durven niet in te grijpen of weten niet wat ze moeten doen. Hier kunnen zij zich schuldig door voelen.

De helper of verdediger

De helper of verdediger komt op voor de gepeste en voor zichzelf. Dit kan hij/zij doen door de gepeste te troosten, de pester op zijn/haar gedrag aan te spreken of het pesten bij anderen (bijvoorbeeld de mentor/tutor, de leerlingencoördinator, een counselor of de vertrouwenspersoon) te melden.

De omstander

De omstander is een persoon die niet in de groep zit, maar wel bij de groep betrokken is, zoals de docenten, ouder(s)/verzorger(s), vrienden/vriendinnen, of leerlingen van andere klassen. Vaak zijn omstanders zich wel bewust van het pestgedrag; ze doen niet actief mee, maar grijpen ook niet in.

Anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator fungeert als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen in het kader van het anti-pestbeleid. De functie omvat de volgende taken:

- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten;
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid;
- Inzetten van mentoren, tutores, leerlingencoördinator(en), counselors, vertrouwenspersoon of bovenbouwleerlingen om als mediator op te treden;
- Coördinatie van anti-pestbeleid van de school.

Preventie

Vrijwel alle scholen hebben te maken met pesten. Uit onderzoek blijkt dat zowel in 2018 als in 2021 vijf procent van de leerlingen in het voortgezet onderwijs vaak tot zeer vaak wordt gepest. Dat houdt in dat zij minstens één keer per maand, wekelijks of dagelijks zijn gepest. Zeven procent wordt soms gepest, dat is minder dan één keer per maand (NJI, sept 2022). Een specifiek aandachtspunt is de toename van pesten via internet en sociale media. Pesten en discriminatie zijn ernstige en hardnekkige problemen binnen een school; het aanpakken en voorkomen ervan vraagt veel tijd en aandacht.

Pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat binnen de school staat centraal in de preventie en het tegengaan van pesten. De basis voor een goed pedagogisch klimaat is respect: respect voor jezelf, respect voor de ander en respect voor materialen. Concreet betekent dat voor leerlingen: zorg voor jezelf, zorg voor de ander en wees zuinig op spullen.

Onze uitgangspunten om pestgedrag tegen te gaan, zijn:

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; docenten, onderwijsondersteunend personeel, de schoolleiding, ouders en leerlingen;
- De school is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten wordt gezien als onacceptabel gedrag;
- Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten;
- De school moet beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (dit anti-pestprotocol);
- De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

Om een veilig pedagogisch klimaat te creëren, zet het Novum in op de volgende punten:

- Een positief pedagogisch klimaat binnen de klas. Docenten zorgen voor een veilige sfeer in het lokaal, zodat leerlingen zich kunnen richten op het leren.
- De voorbeeldfunctie van docenten en medewerkers. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar en waar verschillen worden aanvaard;
- Het welbevinden van de leerling. Tijdens de mentor/tutorgesprekken wordt ook het welbevinden van de leerling gemonitord;
- Alle medewerkers bieden structuur en veiligheid door leerlingen aan te spreken op eventueel ongewenst gedrag bij leswisselingen en tijdens de pauzes;
- De docenten, de leerlingencoördinatoren en het leerlingbegeleidingsteam volgen de leerlingen via het leerlingvolgsysteem (Magister) en ondernemen actie als signalen hier aanleiding toe geven;
- De gedragsverwachtingen en de schoolregels worden in de startdagen met de leerlingen doorgesproken en zijn te vinden op de website;
- Het is duidelijk hoe de zorgstructuur op het Novum georganiseerd is en er wordt passende ondersteuning geleverd; actuele informatie hierover is te vinden op de website;
- Er is een actueel veiligheidsplan aanwezig;

- Korte lijnen met ouder(s)/verzorger(s), zodat de signalen van pestgedrag aan elkaar doorgegeven kunnen worden.

Preventieactiviteiten

Binnen de aanpak van het pestgedrag spelen de mentoren en de leerlingencoördinatoren een belangrijke rol.

- Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken over het vermijden, signaleren en omgaan met pestgedrag, waaronder ook digitaal pesten en discriminatie. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het anti-pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd (eventueel schriftelijk en anoniem) gemeld moet worden bij de mentor en niet wordt gezien als klikken, maar als hulp bieden of vragen.
- Tijdens Novumdagen en in mentorlessen wordt aandacht besteed aan pesten en de gevolgen ervan. In het kader van de *Week tegen het pesten* worden lessen gegeven over pesten en de gevolgen ervan.

Signaleren van pestgedrag

Signaleren via observaties

Docenten observeren hun leerlingen tijdens de lessen en noteren opvallendheden in Magister. Indien noodzakelijk kan er door de Coördinator Passend Onderwijs of de leerlingencoördinator een observatie worden aangevraagd. Indien er bepaalde signalen worden gezien of doorgegeven, gaat de docent/mentor met een leerling in gesprek. Het is ook belangrijk om veranderend gedrag of afwezigheid van de leerling in de gaten te houden, want dat kan een signalering van pesten zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om spijbelen, ziek melden, een teruggetrokken houding, negatieve aandacht vragen, vaak alleen zitten of agressie. Wanneer deze signalen naar voren komen, wordt het zorgteam benaderd.

Signaleren via screening

Rond de herfstvakantie wordt in de mentorles van iedere onderbouwklas een sociogram gemaakt. Opvallende zaken worden met de Coördinator Passend Onderwijs besproken. Mogelijk volgen er interventies. Bijzonderheden worden opgenomen in het OPP (Ontwikkel Perspectief Plan) en in het leerlingvolgsysteem.

Signalen van de leerling

Een leerling kan in gesprek met de mentor/tutor, een docent, de vertrouwenspersoon of de leerlingencoördinator aangeven slachtoffer te zijn van pestgedrag. Soms geven klasgenoten signalen af aan de mentor/tutor of een docent. Naar aanleiding van een dergelijk signaal gaat de mentor/tutor in gesprek met de mogelijk gepeste leerling.

Signalen van de ouders

Het is van belang dat ouder(s)/verzorger(s) de school op de hoogte brengen van de signalen (zoals ander gedrag, verminderd welbevinden of minder interesse/zin in school), zodat er actie ondernomen kan worden. Tijdens de algemene ouderavond wordt aandacht besteed aan deze signalen en de verwachtingen die school heeft van ouder(s)/verzorger(s).

Vijfsporenaanpak van het pestgedrag

Voor het bestrijden van pestgedrag volgt Gymnasium Novum de vijfsporenaanpak die door alle scholen van de Stichting Scholengroep Spinoza worden gebruikt. (De vijfsporenaanpak bij pesten). Het belangrijkste doel van de vijfsporenaanpak is dat alle vijf de partijen (de volwassenen binnen de school, het slachtoffer, de pester, de klasgenoten en de ouders) worden ingezet om het pesten te stoppen. De kern van deze aanpak is dat niet alleen het slachtoffer hulp krijgt, maar dat iedereen een bijdrage kan en moet leveren om herhaling van pesten te voorkomen.

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat alle personeelsleden voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school optimaal mogelijk gewaarborgd is. Ook zorgt de school ervoor dat de personeelsleden op de hoogte zijn van alle regels en afspraken rond de aanpak van pesten. In geval van pesten moet direct gehandeld worden.

De school werkt nauw samen met jeugdhulp, SMW (SchoolMaatschappelijk Werk), leerplicht en schoolagenten, die ook partij kunnen zijn in het bestrijden van pestgedrag of het verlenen van hulp aan de gepeste leerling of andere betrokken leerlingen.

Het bieden van steun aan de leerling die gepest wordt

Het pestprobleem wordt serieus genomen. We bieden hulp aan en overleggen over mogelijke oplossingen met de gepeste leerling en diens ouder(s)/verzorger(s). Indien noodzakelijk wordt deskundige hulp ingeschakeld. Ook is belangrijk dat na de interventie de gepeste leerling door de mentor of tutor gemonitord wordt om herhaling te voorkomen.

Het bieden van begeleiding aan de pester

De pester wordt met zijn gedrag en de gevolgen daarvan geconfronteerd in een poging om de pester te doen inzien wat zijn gedrag voor de gepeste leerling heeft betekend. De pester wordt ook rechtstreeks aangesproken op regels en afspraken. Er worden duidelijke grenzen gesteld en over de consequenties bij onverhoopte herhaling worden duidelijke afspraken gemaakt. Ook proberen we de achterliggende oorzaken van pesten boven tafel te krijgen. Vanzelfsprekend bieden we ook begeleiding aan, bijvoorbeeld in de vorm van een counselor. Dit wordt door de Coördinator Passend Onderwijs georganiseerd.

Het betrekken van de klas bij het probleem

De mentor bespreekt samen met de leerlingencoördinator met de klas het pestprobleem en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Met de leerlingen wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas moet bijdragen aan een verbetering van de situatie: het getuige zijn van pesten en er niets aan doen, maakt medeplichtig. Melden kan immers altijd schriftelijk en anoniem. De mentor komt hier in de toekomst op terug. In het geval van een pestprobleem waarbij bovenbouwleerlingen betrokken zijn bespreekt de tutor samen met de leerlingencoördinator met welke groep leerlingen in gesprek wordt gegaan; dat gesprek wordt geleid door de leerlingencoördinator en een of meer betrokken tutoren. De anti-pestcoördinator kan hier, zo nodig, ook een rol spelen.

De rol van ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met de ouders om pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Ouders van wie een kind wordt gepest, worden zo snel mogelijk uitgenodigd voor een gesprek op school. Zij en ook de ouders van de pester worden geïnformeerd over de visie en de aanpak van de school aangaande pesten. Het kan voorkomen dat er een tweesporenbeleid moet worden gevolgd: er wordt actie ondernomen om het pesten te stoppen en daarnaast moet hun gepeste kind wellicht aan zichzelf werken. Sommige ouders vinden dit een lastige boodschap, maar een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school, het wil ook geaccepteerd worden. Kinderen die zich prettig en zelfverzekerd voelen, kunnen beter voor zichzelf opkomen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Het is van groot belang dat zowel de ouders van de gepeste leerling als die van de pester de school steunen in het beleid en samen met de school optrekken voor het meeste effect.

Borging

Om ervoor te zorgen dat dit pestprotocol een levend document blijft, is borging belangrijk. Dit document wordt elk jaar geëvalueerd, waarbij de landelijke ontwikkelingen gevolgd worden. Iedere school moet een vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator aanstellen. De vertrouwenspersoon is Menno van Calcar (vertrouwenspersoon@gymnasiumnovum.nl); de anti-pestcoördinator is Richard Hermesen (hrs@gymnasiumnovum.nl).

Slotbepaling

In situaties waarin dit protocol niet voorziet, beslist de schoolleiding.

Dit protocol maakt onderdeel uit van het **Schoolreglement van Gymnasium Novum**.

Bijlage 1: Stappenplan

Stappenplan na de melding van pestgedrag

A. De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester(s) apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 2. Van deze gesprekken wordt een kort verslag gemaakt waarbij de namen van de betrokkenen en de datum wordt vermeld. Dit verslag wordt toegevoegd aan het leerlingvolgsysteem.
2. Vervolgens organiseert de mentor met de anti-pestcoördinator een gesprek tussen de betrokken leerlingen, met als doel tot goede afspraken te komen. De mentor brengt altijd de leerlingencoördinator van elk incident op de hoogte en voegt een verslag toe aan het leerlingvolgsysteem.
3. De mentor bespreekt (na overleg met de leerlingencoördinator) met de pester direct wat het vervolgtraject is als het pesten zich herhaalt. Ook van dit gesprek komt een verslag in het leerlingvolgsysteem.
4. De mentor bespreekt het pestgedrag in de mentorles en kan daarbij gebruik maken van lesmateriaal. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
5. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de anti-pestcoördinator en de leerlingencoördinator en worden vervolgstappen ondernomen.
6. Wanneer het pesten niet plaatsvindt in klassenverband, maar wel in de onderbouw, worden de mentoren van alle betrokkenen in het gesprek met de leerlingen en de anti-pestcoördinator betrokken. Het pestgedrag wordt ook in de mentorlessen van de klassen van alle betrokken leerlingen besproken. Stap 2 en stap 4 gelden in deze situatie natuurlijk ook.

B. De tutor

1. Wanneer het pesten in de bovenbouw plaatsvindt, worden de tutores van alle betrokken leerlingen in het gesprek met de leerlingen en de anti-pestcoördinator betrokken.
2. De tutor van de gepeste en de tutor(en) van de pester(s) hebben met iedereen een apart gesprek. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 2. Van deze gesprekken wordt een kort verslag gemaakt waarbij de namen van de betrokkenen en de datum wordt vermeld. Dit verslag wordt toegevoegd aan het leerlingvolgsysteem.
3. Vervolgens organiseren de tutor(en) met de anti-pestcoördinator een gesprek tussen de betrokken leerlingen, met als doel tot goede afspraken te komen. De tutor(en) brengen altijd de leerlingencoördinator van elk incident op de hoogte en voegen een verslag toe aan het leerlingvolgsysteem.
4. De tutor bespreekt (na overleg met de leerlingencoördinator) met de pester direct wat het vervolgtraject is als het pesten zich herhaalt. Ook van dit gesprek komt een verslag in het leerlingvolgsysteem.
5. Het pestgedrag wordt ook in groepsverband besproken: de betrokken tutores overleggen met de leerlingencoördinator en de anti-pestcoördinator met welke groep leerlingen in gesprek wordt gegaan. Dat gesprek wordt geleid door de anti-pestcoördinator en een of meer betrokken tutores. Bij dat gesprek kan gebruik

gemaakt worden van lesmateriaal. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.

6. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de tutor het gedrag aan de anti-pestcoördinator en de leerlingencoördinator en worden vervolgstappen ondernomen.

C. De leerlingencoördinator

1. De leerlingencoördinator neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag binnen de klas of wanneer het pesten frequent het klassenverband overstijgt. Hij of zij heeft een gesprek met de gepeste en de pester en organiseert een gesprek tussen beiden. Van deze gesprekken wordt een kort verslag gemaakt waarbij de namen van de betrokkenen en de datum wordt vermeld. Dit verslag wordt toegevoegd aan het leerlingvolgsysteem.
2. De pester krijgt in een gesprek met de leerlingencoördinator en de tutor een formele waarschuwing. Een verslag van dit gesprek komt in het leerlingvolgsysteem. Tevens wordt de Coördinator Passend Onderwijs op de hoogte gesteld, die het voorval eventueel inbrengt in het zorgteam.
3. De leerlingencoördinator neemt ook contact op met de ouders/verzorgers van de gepeste.
4. De leerlingencoördinator brengt de ouders van de pester tijdens een gesprek op school op de hoogte van het inlichten van de Coördinator Passend Onderwijs en van de dossiervorming.
5. De leerlingencoördinator adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis. Dit kan ook in overleg met de Coördinator Passend Onderwijs gebeuren.
6. De leerlingencoördinator stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van herhaald pestgedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. De leerlingencoördinator koppelt alle informatie weer terug naar de mentor/tutor. In het leerlingvolgsysteem wordt ook een verslag van de gesprekken opgenomen.

D. Schorsing en verwijdering

8. In zeer ernstige gevallen (ter beoordeling van de schoolleiding) kan van bovenstaand stappenplan worden afgeweken. Tot de afwijkende mogelijkheden behoren dan: het eerder oproepen van ouders, aangifte bij de politie, contact met vertrouwensinspecteur, vertrouwenspersonen binnen school, schorsing en eventuele verwijdering van school.
9. Wanneer de pester na de waarschuwing zoals genoemd onder C.2 het pestgedrag blijft volhouden, kan de leerling worden geschorst.
10. Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het ongewenste pestgedrag kan en wil Gymnasium Novum geen verantwoordelijkheid voor deze leerling meer nemen met het oog op de veiligheid van de overige leerlingen en zal dan tot verwijdering van deze leerling overgaan. Daarnaast zal contact worden opgenomen met het samenwerkingsverband en de leerplichtambtenaar en zal zorg worden geadviseerd.

Bijlage 2: Leidraden voor gesprekken

Leidraad bij directe signalering pesten: als/dan

Als je pesten zelf ziet

Stop het gedrag direct en zeg: *"Stop. Ik hoor dat er opmerkingen worden gemaakt over één leerling. Dit stopt nu."* Of: *"Stop. Ik zie dat iemand wordt buitengesloten. Dit is niet oké."*

Daarna zeg je: *"Op onze school halen we hulp als iemand niet veilig is."* Leg vast wat je hebt gezien. Gebruik hiervoor het [registratieformulier voor incidenten](#) en het leerlingvolgsysteem (Magister).

Als een leerling iets vertelt

Zeg: *"Goed dat je dit meldt. Je helpt omdat iemand niet veilig is."* Vraag door: wat gebeurt er, waar, wanneer, wie zijn erbij, speelt het ook online? Zeg: *"Ik ga hier iets mee doen."*

Als je het niet zelf hebt gezien

Zeg: *"Ik heb het niet gezien, maar ik neem het serieus. Ik ga kijken wat er speelt."*

Observeer de klas en stem af met collega's.

Als ouders iets melden

Bedank de ouders en zeg dat school dit serieus neemt. Vraag door en spreek af wanneer school terugkoppelt.

Als het online gebeurt

Laat bewijs bewaren. Bespreek: niet doorsturen, niet liken, niet lachen met emoji's, niet reageren, niet meedoen en wel melden. Online pesten wordt meegenomen in de aanpak op school, ook als het niet onder schooltijd gebeurt.

Als de klas lacht of zwijgt

Zeg: *"Pesten blijft bestaan als anderen meelachen, doorsturen of niets doen."* Oefen kleine helpende acties.

Als het pesten doorgaat

Schaal op naar mentor/tutor, leerjaarcoördinator, antipestcoördinator, schoolleiding. Maak een plan en evalueer na 1, 4 en 8 weken.

Leidraad gedragsafspraken met klas/leerlingen

- Als iemand buitengesloten wordt, vragen wij diegene erbij of halen hulp.
- Als iemand wordt uitgelachen, lachen wij niet mee en zeggen wij stop.
- Als iemand online wordt gepest, sturen wij niets door, plaatsen wij geen reacties of emoji's en melden wij het.
- Als wij het spannend vinden om iets te zeggen, halen wij hulp bij een volwassene.
- Als er in een groepsapp iets gebeurt wat niet veilig is, laten wij het niet doorgaan.

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Stel feitelijke vragen:

Klopt het dat je gepest wordt? (H)erkenning van het probleem
Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
Hoe vaak word je gepest?
Hoe lang speelt het pesten al?
Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
Hoe heb je zelf tot nu toe geprobeerd met het pesten om te gaan?
Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren.

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Besteed hier aandacht aan. Elk kind is gelijkwaardig aan de andere kinderen en moet zich veilig voelen.

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is driedig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag dat waarneembaar is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: "Je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent!" Zodra we gaan interpreteren, reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren;
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Bijvoorbeeld: "Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt." Zeg nooit: "Je bent heel gemeen". Je wilt duidelijk verder met elkaar. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is;
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als 'altijd', 'vaak' en 'meestal'. Kritiek wordt vaak algemeen;
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom. Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Maak duidelijk dat een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk: het pestgedrag moet stoppen, en als dat niet gebeurt, zullen er vervolgstappen worden gezet. Wees ook duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie Bijlage 1).